

- uno loco, adjiciatur ex intervallo destinatio solutionis in alium locum.
- 261 Qui contrahit per nuntium, vel per epistolam missam ad alium locum, censetur contrahere in loco, ad quem mittitur epifola.
- 262 In loco destinatae solutionis convenitur reus, si ibi inveniatur, non aliter.
- 263 Quod refringitur quinque modis, & n. 264. 265. 266. & 267.
- 268 Explicatur locus Innocentii, circa postremam restrictionem, & duas posteriores restrictiones impugnantur, & n. 269. cum 270.
- 271 Qui promittit solvere certo loco cum juramento, & se ibi representare, potest absens ibidem conveniri.
- 272 Quod formis inspicitur locus destinatae solutionis, quoad alios vero effectus locus contractus.
- 273 Quod exequitione attendi debet locus destinatae solutionis.
- 274 Quoad ordinem judicis attendi debet locus judicis.
- 275 Si reus in loco destinatae solutionis sit tanquam advena, an possit ibi conveniri.
- 276 Verius est posse conveniri, qui destinavit solutionem in aliquum locum, etiam si in eo inveniatur tamquam advena, & vera ratio huius resolutionis.
- 277 Designatur disparitas, inter locum veri contractus, & ficti.
- 278 Cum quis promisit se solutum, ubique inveniatur, nullo certo loco expreſſo, non convenitur in loco, in quo fuerit advena, vel præternavigans, vel in loco non tufo.
- 279 Forum contractus fortior quis, ubi gestum est negotium, non ubi ratus habetur.
- 280 Forum contractus fortior quis ubi contractus fit, non ubi confirmatur.
- 281 Locus contractus intelligitur, ubi facta est conventionis, non ubi scriptum est instrumentum, nisi contrahatur in scriptis.
- 282 An conveniatur in loco domicilii, qui ab eo, in aliud domicilium transiit, ex contractu facto ante translationem.
- 283 Qui affermant conveniri posse indistincte, & expendit l. 2. C. de iurisd. omnium Jud.
- 284 Distinguuntur duo casus.
- 285 De contractibus gestis extra domicilium, non conveniunt quis in loco loci domicilii, ipso mutato.
- 286 Mutato domicilio extinguitur omnis ejus effectus.
- 287 Qui contrahit in loco domicilii, duplice ratione fortior forum, ratione domicilii revocabiliter, ratione contractus irrevocabiliter.

QUÆSTIO QUARTA,

De foro contractus.

- 288 IN primis regula, & conclusio generalis sit. Ratione contractus fortior quisque forum, ut possit conveniri apud Judicem loci contractus. Hanc docet Aristoteles l. 3. de Republica, cap. 1. & textus in l. heres absens, 19. §. proinde, ff. de judicis, & in §. hac considerantes & §. si rigitur, in Auth. ut omnes obediunt Judicib. coll. 5. tit. 24. c. ultimo, de foro comp. & istis locis domiciliis, Bernardus, & Doctores. & in c. dilecti, cod. tit. d. l. 32. tit. 2. par. 3. & ibi Gregorius, glossa 10. ampliat limitat, & declarat Speculator l. 2. tit. de comp. Jud. addition. §. 1. n. 2. vers. 5. ratione contractus, Cardin. Tuscan littera F. concil. 438.
- 289 Amplia primò, dictam quintam ampliationem, ut forum constituant ex quasi contractu per se subsidente, non verò ex eo, qui pender aliunde, & dirigitur in aliud finem, vel effectum. Pro cuius limitationis intelligentia nota esse duplex genus, quasi contractum. Primum genus est, quasi contractum per se subsidente, & qui aliunde non pender, ut est gestio tutele, vel Argentariae, & suscepito, administratione publici officii. Secundum genus est quasi contractum, qui oriuntur ex antiore jure, à quo pender, & in aliud finem diriguntur: cuiusmodi est quasi contractus, qui inducitur ex aditione hereditatis, qui pender ex iure hereditatis delata inter heredem, & legatarios, ut in §. heres quoque, inst. de oblig. ex quasi contractu. Ita distinguit Baldus, in l. omnem, 20. ff. de judicis, quem sequuntur Marianus Socinus in d. cap. dilecti, num. 37. & Gregor. Lopez in d. l. 32. tit. 2. par. 4. glossa 10. vers. exinde etiam. Fatoe tarditatem meam, differentiam agnosco, quid isti Doctores per hæc verba velint significare non percipio, neque cur alios quasi contractus per se subsidentes dicant, alios vero aliunde pendere; cum utriuspendant aliunde, siquidem quemadmodum defertur hereditas, defertur quoque tutela, tota tuto, inst. de legi. agnat. tuel. item, & confertur dignitas. Igitur aliter eandem doctrinam, & mentem predictorum declaro. Primum genus quasi contractum est eorum, qui producent obligationem ejus, qui quasi contrahit ad alterum, cum quo quasi contrahitur, sine ullo alio respectu ad tertiam aliam personam, quos vocat Bald.
- 290 Extende ampliationem, ut non solum locum habeat in institore, qui negotiacioni aliqui universali preponitur, juxta l. institutor est, 18. & l. institutor 3. cum seqq. ff. de institutor, act. sed etiam in contractu facto à procuratore particulari, ex quo in loco, quo geritur, fortior.

Disputatio II. Quæst. IV.

43

Bald. per se subsidentes: ejusmodi est suscepito officii publici, vel privati, ex qua quis obligatur Republica, aut ei, cuius favore suscepit officium tutelæ, vel Argentariae, sine respectu ad ullam aliam tertiam personam. Secundum est genus quasi contractum, qui producent obligationem unius quasi contrahentis ad alterum cum respectu ad aliam personam ab ipsis diversam, qualis est aditio hereditatis. Per quam tametsi legataris heres obligatur ex persona sua, quibus defunctus obligatus non erat, & obligatio ab ipso herede incipiat, neque fit ad eum a defuncto transfusa, quemadmodum obligationes hereditariae, quibus defunctus suis creditoriis erat obligatus, tamen hac ipsa obligatio respicit personam defuncti, quam heres representat, à cuius voluntate, & præcepto ortu habuit. Ita sit, ut subjecta maneat legibus, quibus defunctus, & patrimonium ejus subjiciebat. Igitur quasi contractus primi generis forum constituit in loco, in quo intelligitur celebrari, & in eo quasi contrahens forum fortitur, & conveniri potest: quasi contractus autem secundi generis forum non tribuit, neque ubi celebratur conveniri potest illam exercens, sed alius locus est ad eundam, d. l. heres absens, in principio, l. de eo, 26. ff. de judicis. Quis autem iste locus futurus sit, declarabimus inferioris questione de foro hereditis, & successoris, ex n. 288.

163 Amplia tertio, ut ex contractu fortior quis forum, non solum si agatur de actione personali, & de ipsa exercitudo judicium, sed etiam si agatur hypothecaria, & de ipsa contractu. Docet Glossa notatum dignum in Auth. ut omnes obediunt. Judicib. provinciar. §. hec considerantes, verbo hypotheca, quam sequitur, & commendat Baldus in l. 2. n. 2. C. mandatis, Gregor. Lopez in d. l. 32. tit. 2. p. 3. glossa 10. vers. exinde etiam.

164 Amplia quartio, ut in loco contractus non solum fortior quis forum, sed etiam quoad secundariam, que inducitur ad damna, interest, & expensis, eo quod primaria debito tempore non satisfiat, & sic quoad accessoria contractus. Probat textus in d. cap. dilecti, 17. de foro comp. ubi notat Panormitanus num. 6. Felini in d. c. ultimo, num. 19. cod. tit. Decius in l. si conveniatur, 18. num. 31. ff. de iurisd. omn. judic. & in c. 1. 1. lectura, num. 150. de judicis. Alciatus ibi, num. 33. Jaf. in l. 1. num. 6. ff. de eo, quod certo loco, Barbosa in d. l. heres absens, 19. §. proinde, num. 7. ff. de judicis.

165 Amplia quinto, ut non solum ex contractu quis fortior forum, sed etiam ex quasi contractu; nam in loco, in quo quis quasi contractum gerit, conveniri potest de omnibus pertinentibus ex quasi contractu. Probat textus in d. l. heres absens, §. 1. & l. Argentarium, 45. ff. de judicis, praeposita ad inductionem d. §. 1. doctrina textus in §. i. tutores, inst. de obligat. que ex quasi contractu. Probat item l. 32. tit. 2. par. 3. vers. la caporecena, & ibi Gregor. glossa 1. vers. exinde etiam. Sentiunt Bart, in d. §. 1. in princip. Baldus ibi, 1. lect. in princ. Albericus n. 5. Angelus n. 1. Paulus num. 1. Fulgosi num. 1. Barbosa num. 1. Romanus in d. l. heres absens, in principio, idem Bart. in l. qui certo loco, 27. ff. de condit. indeb. ubi Salicet. num. 21. & 3. Jaf. n. 1. Decius in l. vimum, 22. n. 11. ff. si certum pet. Marianus Socinus in d. c. dilecti, 17. n. 37. de foro compet. Felyni in d. c. licet ratione, ultimo, n. 17. Panormitanus n. 29. cod. tit.

166 Limita primò, dictam quintam ampliationem, ut forum constituant ex quasi contractu per se subsidente, non verò ex eo, qui pender aliunde, & dirigitur in aliud finem, vel effectum. Pro cuius limitationis intelligentia nota esse duplex genus, quasi contractum. Primum genus est, quasi contractum per se subsidente, & qui aliunde non pender, ut est gestio tutele, vel Argentariae, & suscepito, administratione publici officii. Secundum genus est quasi contractum, qui oriuntur ex antiore jure, à quo pender, & in aliud finem diriguntur: cuiusmodi est quasi contractus, qui inducitur ex aditione hereditatis, qui pender ex iure hereditatis delata inter heredem, & legatarios, ut in §. heres quoque, inst. de oblig. ex quasi contractu. Ita distinguit Baldus, in l. omnem, 20. ff. de judicis, quem sequuntur Marianus Socinus in d. cap. dilecti, num. 37. & Gregor. Lopez in d. l. 32. tit. 2. par. 4. glossa 10. vers. exinde etiam. Fatoe tarditatem meam, differentiam agnosco, quid isti Doctores per hæc verba velint significare non percipio, neque cur alios quasi contractus per se subsidentes dicant, alios vero aliunde pendere; cum utriuspendant aliunde, siquidem quemadmodum defertur hereditas, defertur quoque tutela, tota tuto, inst. de legi. agnat. tuel. item, & confertur dignitas. Igitur aliter eandem doctrinam, & mentem predictorum declaro. Primum genus quasi contractum est eorum, qui producent obligationem ejus, qui quasi contrahit ad alterum, cum quo quasi contrahitur, sine ullo alio respectu ad tertiam aliam personam, quos vocat Bald.

167 Bald. per se subsidentes: ejusmodi est suscepito officii publici, vel privati, ex qua quis obligatur Republica, aut ei, cuius favore suscepit officium tutelæ, vel Argentariae, sine respectu ad ullam aliam tertiam personam. Secundum est genus quasi contractum, qui producent obligationem unius quasi contrahentis ad alterum cum respectu ad aliam personam ab ipsis diversam, qualis est aditio hereditatis. Per quam tametsi legataris heres obligatur ex persona sua, quibus defunctus obligatus non erat, & obligatio ab ipso herede incipiat, neque fit ad eum a defuncto transfusa, quemadmodum obligationes hereditariae, quibus defunctus suis creditoriis erat obligatus, tamen hac ipsa obligatio respicit personam defuncti, quam heres representat, à cuius voluntate, & præcepto ortu habuit. Ita sit, ut subjecta maneat legibus, quibus defunctus, & patrimonium ejus subjiciebat. Igitur quasi contractus primi generis forum constituit in loco, in quo intelligitur celebrari, & in eo quasi contrahens forum fortitur, & conveniri potest: quasi contractus autem secundi generis forum non tribuit, neque ubi celebratur conveniri potest illam exercens, sed alius locus est ad eundam, d. l. heres absens, in principio, l. de eo, 26. ff. de judicis. Quis autem iste locus futurus sit, declarabimus inferioris questione de foro hereditis, & successoris, ex n. 288.

168 Extende limitationem, ut non solum quis fortior forum, & conveniri possit in loco quasi contractus per se subsidentis, si ibi inveniatur, sed etiam absens, & sit remittendus ad locum quasi contractus. Si tamen hanc conclusionem, & doctrinam restrinximus ad quasi contractum, quo quis obligatur reddere rationem officii publici, seu administrationis publicæ, vel private, ut plane probat textus in dicta leg. heres absens, §. si quis tutelam, & l. Argentarium, 45. ff. de judicis, l. 1. & 2. C. ubi de ratiociniis agi oport. l. 1. C. ut omnes Jud. tam civil. quam milit. & in §. si quis autem, in Auth. de Administratoribus, collat. 7. l. 23. tit. 7. l. 3. tit. 9. recop. tenet Albericus in Auth. qua in provincia, n. 13. C. uni de crim. agi oport. Gratianus dec. 180. n. 3. additio ad Bart. in d. §. si quis tutelam, n. 1. verbo, in dubius casibus, Paulus Castrens, in d. §. si quis tutelam, n. 2. & 8. & in d. l. 1. num. 1. Cod. ubi de ratiocin. ubi Baldus, & Salicetus post Glosam, Marian. Socinus in Rubrica, n. 1. vers. 1. ratione, & in d. c. dilecti, n. 40. de foro comp. Panormitan in c. lices. ultimo, n. 37. Butrius n. 15. Felini n. 22. verbo, fallit. 1. cod. tit. Philippus Francus in c. Romana §. contrahentes, n. 9. vers. 4. pro redenda, eodem tit. in 6. qui addit maxime notatum dignum, tam inquam, requiri presentiam personæ ad reddendum rationem administrationis etiam private, ut debeat differi exequitio sententie capitalis rei ad ratiocinii obligati, quounque ratio redditur ab eo, juxta doctrinam Baldi, Jasonis, & Doctorum in l. servos, 70. & in l. serv. legato, 72. §. serv. ff. de legat. 1. quod probat expressum textus in l. 1. C. de bonis proscript. ubi notat Cynus n. 2. Bart. Bald. Angel. Salicet. Fulgo. idem Salicet. in l. cum reis, 18. C. de penis, Paulus in l. si cognati, 21. C. de negotiis gest. Cepolla caerulea n. 5. Peguera dec. 22. n. 1. Anton. Gomez tomo 3. variar. c. 13. n. 26. vers. secundus casus. Jul. Clar. lib. 5. sent. §. fin. 9. 97. n. 1. Hippolitus de Mariliis in pract. crim. §. operari, num. 2. & 3. Volano in Curia Philippica, 3. par. §. 17. n. 18. de commerciis, l. 2. c. 9. n. 10. & licet Angelus dicat id consuetudine receptum non esse, ejus censuram limitat Jaso, & Cepolla. Ex eoque redditur suspecta, quod nullus alius id animadvertisit. Eadem principalem sententiam sequuntur Gregor. Lopez in d. l. 32. tit. 2. part. 3. glossa 22. Bernardus Diaz regula 642. fallentia 9. Covarr. practic. c. 10. n. 4. vers. 4. illud, Franciscus Molinus de brachio seculari l. 2. c. 35. Marcellus Cala trattato de modo articulandi, in principio, n. 68. Quod procedit ex obligatione residentiae personalis, quam quis incurrit ex offici publici, vel privati administratione: & ex eo, quod quacunque in administratione male gestit, non possit alio in loco probari, quā in quo quis officium exercuit, quā ratio exprimitur in d. l. 2. C. ubi de ratiocin. ea autem male gesta non latere maxime interest Reipublica, ut placitum est. Idem videtur sensisse Escobar de ratiocin. administrator. c. 7. n. 2. & ibi ex n. 7. late prosequitur an quod generaliter statuitur, conveniri posse administratorum apud Judicem loci, ubi administratione gesta est, extendatur ad Clericum administrationem bonorum laici suscipientem ad Judicem secularium. Hæc autem ratio, quam reddidimus desumptam ex d. l. 2. cum in aliis quasi contractibus non militet, in eis quoque hæc doctrina locum non habebit: ideo in eis erit servanda generalis conclusio inferiori tradenda limitatione prima principali, num. 218. nempe, conveniri non posse in loco quasi contractus, qui ibidem inventus non fuerit: ut in repetitione indebiti soluti, de qua vide Bart. in leg. qui certo loco, 27. ff. de condit. indebit. & in aliis casibus. Quod est de mente omnium Doctorum, quos nuper retulimus.

Sed subsistentum est; nam contraria sententiam, 169

quoniam hoc casu distinguendam esse administrationem privatam à publica, ut in illa locum non habeat remissio ad locum quasi contractus, neque possit administrator in eo conveniri absens: in hac verò, & possit absens conveniri, & debeat locum administrationis etiam invitus ad reddendam rationem remitti, sequitur est Barbosa in dicta leg. heres absens, §. 1. ex num. 68. ff. de judicis. sublimitans hoc modo dictam restrictionem proprie extensio. Eadem opinioni ex iis, quos vidi, solus expressè adhæsit Fulgosi in dicta leg. 1. Cod. ubi de ratiocin. tametsi alios pro eadem referat Barbosa, ei favet Escobar ubi supra, num. 6. Fulgosi ait, eam communiter receptam, sed plane fallitur, cum viderimus contrariam ab omnibus nullo fere discrepante approbari.

Probat ramen ista Fulgosi sententia ex textu in 170

dicto §. si quis tutelam, juncta glossa, ibi verbo debebit, & communiter ferre Doctorum interpretatione, qui videntur docere, supplendum esse ibi, verbum, si ibi inveniatur, quasi ad convenientem reum in loco quasi

contractus administrationis, de quo ibi agebar, necessaria sit ejus praesentia in eo loco, quemadmodum necessaria sit in loco contractus dicimus inferioris

prima limitatione principalis, num. 218.

Nihilominus non est recedendum ab ea conclusio-

ne, quam proposuimus in prædicta extensione, & restrictione ejus, ut tam administratione publica, quam privata in loco administrationis possit absens conveni-

re, & sit ad eum locum remittendus pro reddenda ratione; quæ communior est, & magis approbata sententia, ut ex Doctoribus pro ea relatis constat. Quam probat manifesta ratio designata in d. l. 2. C. ubi de ratiocin. que plane militat in utroque casu ratiociniorum tam publicorum, quam privatorum, ac per con-

sequens succedit regula, ut extendenda sit ad utrumque casum eadem juris dispositio, ex vulgari textu in leg. illud ff. ad leg. Aquil. cum similibus.

Neque obstat fundamentum Barbosa. Quoniam etiam si negari non possit, Doctores loquitos circa dictam Glosam nimis inadvertenter, ac inconsiderate,

& profuse, quasi in textu ageretur de quasi contractibus in genere, atque ita formarunt summarium gene-

rale de omnibus quasi contractibus; & non in specie de administrationibus: agnoscamusque multò magis propriè, & rigorose loquuntur Jurisconsultum in tex-

tu, qui non apposuit illud verbum, si ibi inveniatur,

ut fecerat in legis initio, quod tamen additum suffit credendum est si ea specie quasi contractus, de quo ibi agebar, forus requiretur rei praefentiam: verum si men-

tem ipsum Glosa, & Doctorum attendas, intelliges significasse omnes, esse constitutam generalem regulam, videlicet necessariam esse presentiam rei in loco

quasi contractus, ut ibi conveniri possit, quemadmodum est necessaria in loco contractus, neque esse locum remissione absentis ad locum quasi contractus regulariter; sed regulam istam pati limitationes quasdam,

& fallentias, ex quibus una sit, nec minus celebris,

nec minus communitata Doctribus ita, de qua lo-

quimus, in casu ratiociniorum administrationis cuiuslibet tam publicæ, quam private, idque esse admittendum ex expressa ratione in dicta leg. 2. Cod. ubi de ratiocinis agi oport. ut superius adnotavimus.

Limita secundo, prædictam quintam ampliationem,

ut fortior quis forum in loco quasi contractus voluntarii, non tamen in loco quasi contractus necessarii. Vo-

camus quasi contractum voluntarium eum, qui geritur ex consensu, & voluntate quasi contrahentis, ut est suscep-

tio tutelæ, vel cuiuslibet publici muneri, aut hono-

ris, quæ regulariter voluntarie deferuntur,

eiunum autem redditur in invitum, *l. inter stipulantem*, 83. §. *si sticium, ff. de verbis, oblig.* ex qua novatio illa, quae sit in judicio, dicitur novatio necessaria, & quae extra judicium sit, voluntaria à Bartol. *in l. i. n. 2. & 7. C. de iudicis*, post Glossam, ibi, Juxta mentem Pauli Jurisconsulti in *l. alia*, 29. *ff. de novatione*. Igitur quasi contractus voluntarias forum producit, ut in loco eius possit quis convenire: quasi contractus autem necessarius forum non mutat, neque novum forum tribuit. Quod confirmatio dubius rationibus: prima, quia quasi contractus necessarius, eum in judicio fiat, forum præsupponit, & est post ipsum, cum judicium sine foro esse non possit: arque ita cum ipsum advenit, jam forum præcedat necesse est, non subsequatur. Ea enim, quae ex natura sua presupponuntur ad aliquam rem, non subsequuntur ex eadem, ne effectus sit causa sua causæ. Secunda ratio est, quia novatio necessaria, quæ per litus contentionem inducitur, juxta textum *in d. l. aliam*, non efficit jus actionis deterius, ut ibi dicit Paulus *J. C. in fin. & in l. non solet*, 86. *ff. de reg. jur. notat Alciatus conf. 20. n. 21. l. 8. & idem actio, & obligatio nova*, quæ ex judicio resultat, videlicet actio judicari, & obligatio illi correspondens, fortior naturam primæ actionis, & obligationis, quoad jus fori competentes, & neque novum forum tribuit, neque antiquum mutat. Etenim quemadmodum licet per novationem voluntariam privilegia, quæ doti conceduntur, exprimantur, per necessariam tamen non extinguuntur, ut docet textus *in d. l. aliam*, *vers. perit*, pro quo facit textus *in l. Nescientius*, 41. *ff. ultimo, ff. de re iudicata, & in l. ex diverso*, 17. *§. ultimo, ff. soluto mariti*, quibus probatur eos, qui habent privilegium ne convenientur, nisi in quantum facere possunt, id privilegium non amittere, quamvis insolidum à Judge condonetur, arque ita conitat privilegium non amitti per novationem necessariam: ita neque privilegium, aut jus fori competentes primæ actionis, per quasi contractum, & novationem necessariam amitti debuit, aut mutari; & consequenter, ex judicio non additur novum foro competenti prima actioni in judicium deductæ. Quæ fuit sententia Fulgosi in *l. Argentarium*, 45. *§. nomine pupille*, num. 1. & 2. post Angelum per textum ibi. *ff. de iudicis*, qui summarium illius textus ita deducunt: *Per novationem necessariam non tollitur prius forum: seu actio iudicata sequitur naturam principialis actionis, quoad jus fori*. Hec fuit animadversio doctissimi, & ingeniosissimi Doctoris Francisci Caldera præceptoris meli, *in leg. à Divo Pio*, §. *s. sententiam Rome*, num. 5. *ff. de re iudicata*: quā ego ab eo audiui anno 1603. in Salmanticensi Academia, ubi erat Cathedrarius legum vespertinus proprietarius, post promotus est ad Cathedram primariam proprietarius legum ejusdem Academia, nullo se illi opponente. Nunc in sua patria Lusitania primaria legum Cathedra in Coniubriensi celeberrima Academia præfector est, & simul fungitur senatoria dignitate Ulyssipone. Vir eminentissimus nostræ facili, utriusque juris doctrina, & omnigena eruditio, ingenio nulli nostra letare secundus, multis mihi nominibus charissimus, quō cum, præterquam quod ejus fuerim continuus multorum annorum discipulus, non levis familiaritas, & necessitudo intercessit, cuius me laudibus praticandis, & celebrandi imparem fateor libentissime.

174 Amplia sexto, propositam principalem regulam, ut omnis obligatio, undeunque oriatur, habenda sit pro contractu: ut ubicumque quis obligetur, ibi, videatur contractus gestus, & pro implenda, & observanda obligatione possit conveniri. Hanc probat expressus textus in *l. omnem*, 20. *ff. de iudicis*, cuius haec fere sunt verba, & ibi notant Accurcius, Bartolus, Albericus, Baldus, Angelus, Paulus, Fulgos. Tametsi quidam ex istis exemplificent in delicto, & inter illa, & contractus similitudinem inducant: sed exempla non arcent regulam, *l. damni*, 30. *§. ultimo, ff. de damnum, infel.* & *Jurisconsultus in d. l. omnem*, universaliter loquuntur est, & regulam generali statuit.

175 Ex qua ampliatione inferunt primo, relatores, Advocatos, Notarios, & Procuratores ad exigendas sportulas, & salario, posse convenire litigantes apud eosdem Judges, apud quos lis agitata est, ex qua orta est obligatio solvendi sportulas, & salario, & eosdem esse competentes, & legitimos, ut cogant litigantes ad solutionem ejusmodi sportularum, & salariorum. Ratio est, quoniam in loco, in quo litigatum est, orta est obligatio solvendi

itas sportulas, & salario, ac per consequens ibi reus processus solvendis conveniri potest, neque poterit forum declinare, quia locus servitii æquiparatur loco administrationis. Et ita obtinuit usus Tribunalium Curiae, ut discernant regiae provisiores ad sportulas, & salario exienda, quæ debentur ex litibus ibi agitatis, tametsi litigantes sint domiciliarii in aliis Regni civitatibus, quem teste sapienti sicut expedite in supremo Indiarum Consilio. Ita sentit Abbas Panormitanus in cap. *licet ratione ultima*, n. 33. vers. *& per hoc dico, de foro comp. Felymus ibi, n. 19. in fine, Marianus Socinus in dicto c. dilecti, 17. num. 20. & 34. eodem titulo*, Franciscus Marcus dec. 1059. 1. part. Verallus dec. 342. 1. part. Marius Giurba dec. 1059. 1. Leon dec. 177. lib. 1. Stephanus Gratianus discip. forens. 1. tomo, cap. 56. n. 7. & cap. 154. num. 24. Barbosa in *d. l. heres absens*, §. *proinde, num. 126. & sequentibus, ff. de iudicis*, Cancer. variar. resolut. part. 2. cap. 15. num. 66. & 67. Florez de Mena lib. variar. q. 12. n. 50. ubi testatur de praxi omnium Tribunalium. Quod adeo verum est, ut oblatio solutionis alibi facta non valeat, ut annotarunt Verallus, & Giurba.

Qui stylus ex eo tempore coadiuvatur, quoniam expensa litis connexionem habent cum lite, & causa principalis, & ab ea dependent; ex quo sit, ut idem sit Judge utriusque causa. Nam connexionum idem est judicium, Hippolytus de Marsiliis singul. 251. Tuscus littera C. consil. 626. Doctores in Rubrica, *C. de edendo*. Decius in Rubrica, 1. lectura, n. 8. & ibi Ripa n. 27. de iudicis, Surdus conf. 42. n. 17. lib. 1. Boissius tit. de foro compet. num. 117. & probat textus in c. de prudencia, de donat. inter inv. & magis in specie in c. statutum, §. affidorem, & §. notarium, de rescr. in 6. ubi ad Judicem spectat constitutio competens, & commodum salarium Notario cause, & assessori à Judge electo. Ergo salarium per Judicem taxatum apud eum peti poterit.

Addunt Panormitanus, & Marianus ubi supra, quod tacite actum videtur, ut ista salario, & sportula solvant in loco judicij. Non enim est verisimile, Advocatum, seu Procuratorem voluisse pro suo salario insequi clientulum ad suum domicilium, cum quandoque posset esse major expensa itineris, quam sit debitum, atque ita succedit regula, ut ibi debeat quis convenienti, quo solutionem destinavit, de qua inferioris agendum est, ex num. 248.

Verum negotium facit hac in re textus, qui videtur contrarium decidere, in cap. *Romana*, §. *nece etiam, de foro compet.* in 6. ubi non potest Metropolitanus cogere subditos sui suffraganei, ut coram se respondeant querelantibus super salariis Advocatorum, & Procuratorum in causis, quæ in sua Curia ventilarunt. Ex quo textu id docuit Speculator lib. 1. tit. de salariis, §. sequitur, num. 16.

Glossa in *d. §. nec etiam, verbo, respondere*, quæ difficultatem textus sensit, quam sequuntur nihil addentes Geminianus, Francus, & Ancharanus, tribus modis respondet: seu quod idem est, ad tres casus decisionem textus accommodat, significans extra illos contrarium practicari debere. Primum est, cum contractus initus est in loco suffraganei. Exempli causa, Bononiae quis appellaverat, & secum duxit Advocatum Ravennam, & ita contractus Ravennæ initus non fuerat. Secundus, quando contractus Ravennæ gestus est, sed contrahens ibi non inventur, ideo non potest pro contractu Ravennæ conveniri, quia ut quis possit conveniri in loco contractus, necesse est, ut ibi sit praesens, ut infra dicturi sumus limitatione i. num. 218. Tertius casus, qui magis videtur approbari à Glossa, & alius est, quando contractus gestus est Ravenna, sed tamen contractus ligans cum Procuratore, & Advocate, tanquam advena, & statim recessurus, atque ideo ex contractu non est fortius forum, ut dicimus inferiori, limitat. 3. principali. Quam tamen conclusionem Glossa limitat, nisi litigans promisit se ibi solutum Procuratori, & Advocate, tunc enim ibi poterit conveniri. Sed cum tacite id agere videantur, & ibi destinari solutio, ubi negotium geritur, ut recte docuit Panormit. *in c. licet, ultimo, n. 32. de foro compet.* si contrahentes aliud non exprimant, paulatim fieri, ut eo solo casu textus locum habeat, quo expresse dictum fuit, non esse in loco Metropolitani faciendam solutionem, vel tacite destinata est solutio in locum diversum. Quæ nimia est textus restrictio, sed nimis vera, & eo nomine suspecta, quod eo sensu decisio text. caderer in rem non du-

biam,

biam, cum tamen prima fronte sub generalibus verbis nimis dubia visa fuerit.

180 Barbosa in *d. l. heres absens*, §. *proinde, n. 128. aliter responderet, decisionem videlicet textus in d. §. nec etiam, specialiter procedere in Archiepiscopo*, qui de causis suorum suffraganorum cognoscit in loco sue jurisdictionis, quos non poterit cogere solvere salario Advocatis, & Procuratoribus, quia in eo textu id est ei specialiter prohibitum. Verum hæc solutio, ut jacet, approbatum non meretur, recurrere enim ad specialitatem, specialitatis ratione non redita, divinatio est, quod misericordia refugium reputat. Glossa in *leg. filium quem habentem, verbo hereditaria parte predii, Cod. familia ericis*, quam ibi sequuntur Battolus, Baldus, Paulus, & Jas. Addendum porro est, non esse alienum à ratione, ut hoc sit specialie in Metropolitanano cognoscere de causis subditorum suffraganei, & in aliis Tribunalibus contrarium regulariter sit servandum. Ratio specialitatis est, quoniam Episcopi suffraganei sunt quoad potestate ordinis, & dignitatem ejus, Archiepiscopi Metropolitanis omnino aequalis, cap. *in novo, distinct. 21. & ibi Glossa, verbo pati*, Archidiac. n. 12. Geminianus num. 4. Barbaria tract. de præstantia Cardin. q. 1. prime partis, n. 8. & docet Divus Thomas in additionibus ad terriam partem, 4. 40. art. 6. ad 3. & Dominicus Soto in 4. distinct. 24. q. 2. art. 4. 2. concil. Cordubensis l. 4. questionari, quest. 14. exigit vero Ecclesiastica Hierarchia, & gubernationis rectus, & politicus ordo, ut inter eos induceretur iniquitas quoad jurisdictionem, subiecteturque Episcopis Metropolitanis, ut idem Divus Thomas dist. art. 6. in corpore, & Dominicus Soto ubi supra, *concl. 1. par. 1. ubi glossa 3. in eo loco contracta est*, in quo filius progenitus est, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, & ubi mater domicilium, vel habitationem tempore generationis, vel nativitatis habuit. Quoniam illa obligatio alendi liberorum, quæ a jure naturali descendit, l. 1. §. *jus naturale*, quam pol. per adulter. est idoneum, & competentem Judge loci, ubi filius genitus, & natus est, &